

Артър Конан Дойл

Жълтото лице

Когато се подготвих за издаването на тези малки разкази, в сюжета на които стояха многобройните случаи, потвърждаващи таланта на моя приятел, аз съвсем умишлено подбирах онези задачи, от които Холмс излизаше с успех. Можех с часове да слушам жадно неговите спомени, в някои от които между впрочем и аз сам бях участник. Спирах вниманието си на удачите и отбягвах несполуките не защото се грижех за репутацията на моя другар. Не. Наблюдавах го и тогава, когато случаят го довеждаше до задънена улица, Именно в такива моменти се удивлявах от енергията му и многостранната му надареност. Имах и други съображения. Случваше се задачата да е толкова заплетена, че не само Холмс, но и никой друг не можеше да стигне до развръзката. Тогава моят разказ естествено би останал без финал. Естествено остава да се отговори на въпроса: Имало ли е случаи, при които Холмс е строил една хипотеза, а истината е била далеч встрани. Бих отговорил – да. Пет или шест „грешки“. Към тях отнасям настоящия разказ.

Холмс не се движеше кой знае колко много; Той не обичаше тренировката заради самата тренировка. Притежаваше рядка физическа сила, а освен това при добрия си ръст и телосложение беше един от най-стабилните боксьори, които ми се е случвало да видя. На гимнастиката и другите физически упражнения Холмс гледаше като на напразно хабене на енергия, но когато го изискваше работата, той проявяваше учудваща издръжливост. Той беше доста въздържан при храненето, а привичките му се отличаваха с голяма простота. Стараеше се да живее доста сурово. Това, за което можеше да бъде упрекнат, бе употребата на кокаин. Прибягваше до него като към лек срещу монотонността на земното съществуване.

Веднъж в ранна пролет той сам почувствува необходимост от отдих и ми предложи да се разходим в парка. Беше се появил вече първият светлозелен цвят по клоните на дърветата, а дългите лепкави пъпки на кестените бяха взели да се развиват. В продължение на два часа ние се разхождахме без да си продумаме, като хора, отлично познаващи се един друг и поради това неизпитващи нужда от разговор. Едва към пет часа се прибрахме на Бейкър Стрийт.

– Извинете, господине – каза младият прислужник, като отворише вратата, – търсеше ви един джентълмен.

Холмс ме изгледа с упрек.

– Ето какво значи да се разхождаш следобед – каза той, – Отдавна ли си отиде този господин?

– Доста отдавна.

- Защо не го помоли да почака?
- Помолих го и той почака известно време.
- Колко време?

– Половин час, господине. Беше много неспокоен. През цялото време тичаше из стаята като луд. Аз стоях в коридора зад вратата и го наблюдавах. По едно време той изскочи и закрещя: „Кога най-сетне ще се върне господарят ти?“ Аз го помолих да изчака още малко. „Задушно ми е тук. По-добре да почакам на чист въздух. Скоро ще се върна!“ С тези думи изскочи на улицата. Съветвам ви, господине, да не го пускате повече тук.

– Добре, добре – отвърна Холмс, като влизахме в стаята. – Жалко, че не ни е почакал, Уотсън. Ако се съди по нетърпението му, работата е доста важна. Тази лула на масата не е вашата, нали? Навярно господинът я е забравил тук. Доста хубава лула с дълга захапка, изработена от кехлибар. Интересно, колко ли лули има в Лондон със захапка от естествен кехлибар. Напоследък се разви истинска индустрия за имитация на този рядък материал. Навярно господинът е бил силно развълнуван, щом е забравил лулата, на която държи извънредно много.

– Откъде разбрахте, че той много държи на тази лула? – опитах се да подражавам на неговия тон.

– Обикновено цената на този вид лули е не повече от 7 шилинга, а вие забелязвате, че тя е поправяна на две места. Повредените места са затегнати със сребърни гривнички, което значи, че поправката е струвала повече от самата лула. От само себе си се разбира, че само този, който държи много на лулата, ще предпочете да я поправи, вместо да си купи нова.

– Това ли е всичко? – нарочно запитах аз, като по този начин го предизвиквах да разкрие останалите си наблюдения.

Моят другар държеше лулата нависоко, почуквайки я леко с дългия си тънък пръст. Приличаше ми на професор, който изнася лекция по анатомия и показва на аудиторията някаква интересна кост.

– Тази лула за мен представлява голям интерес. Тя носи отпечатък от характера на притежателя си не по-малко от връзките за обувка или часовникът. Собственикът на лулата е човек силен, левак, с чудесно подредени зъби, небрежен и живее охолно.

Така вдълбочен в наблюденията си Холмс ме поглеждаше скрито, за да разбере дали го слушам внимателно.

– Аз мисля, че човек, който е материално обезпечен, няма да вземе да пуши със 7-шилиин-гова лула – възвразих аз.

– Една унция от неговия тютюн струва осем пенса – рече Холмс, като изгърси в дланта си остатъците от пепелта. – И двойно по-евтин тютюн да пушеше, не можем да си мислим, че той е пестелив.

– Добре, а останалите изводи?

– Той има лошия навик да пали лулата си от лампа или от газовите горелки. Погледнете как е обгорена от едната страна. Разбира се, с кибрит подобно нещо не можеш да направиш. Не е възможно да се поднася кибритената клечка винаги от едната страна на лулата. Ако пък запалвате от лампа, вие по никакъв начин няма да опазите лулата така, че да не я обгорите. Освен това, както виждате, е обгорена дясната страна на лулата, Опитайте да запалите от лампа и вие ще се убедите, че ако я държите с дясната си ръка, ще обгорите непременно лявата страна, а не дясната. Много рядко може да се случи обратното. Освен това, вижда се, че ухапката е доста силно изгризана. Това може да стори само силен, енергичен човек, с остри зъби. Но ако не се лъжа, по стълбите чувам стъпките му, така, че надявам се ще можем да изследваме непосредствено човека, чиято личност е много по-интересна, отколкото неговата лула.

След минута вратата се отвори, и в стаята влезе висок млад мъж. Той беше облечен добре, макар и просто, с тъмносино палто. Държеше в ръцете си широкопола шапка със същия цвят, На вид изглеждаше тридесетгодишен, но възрастност беше по-възрастен.

– Извинете – рече той с тревога, – почуках ли на вратата?

И без да дочака отговор, опирайки се на касата, продължи:

– Разбира се, че почуках. Моля да ме извините, доста съм разтревожен и вероятно ще помислите, че не съм достатъчно вежлив.

След тези думи той прекара ръка по челото си както се случва често с хора, преживели нервно напрежение, а после по-скоро падна на стола, отколкото седна.

– Вие, изглежда, от известно време не сте спал – каза Холмс с обикновения си учтив глас – Безсънните нощи страшно разстройват нервната система, много повече от най-тежката работа и дори от среднощните гуляи. Позволете да ви запitam, с какво мога да ви бъда полезен?

– Бих искал да се посъветвам с вас, господине. Какво да сторя? Чувствувам, че животът ми се разбива.

– Не ви разбирам – рече Холмс, – Искате да се посъветвате с мен като с детектив?

– Не, искам да зная вашето мнение като човек опитен в житейските работи, като човек, сблъсквал се с огромно число подобни случаи. Не

зная какво да предприема, с какво да започна. Само вие сте в състояние да ми дадете полезен съвет.

Той говореше доста несвързано, силната нервна възбуда явно му причиняваше мъка.

– Вижте, въпросът е много деликатен – продължи господинът – Трудно е да разказваш пред непознати хора, които виждаш за първи път за поведението на собствената си жена. Това е ужасно, ужасно! Но повече не съм в състояние да търпя, нервната ми система е напрегната докрай, длъжен съм да се посветвам с някого.

– Слушайте, скъпи ми господине Грант Мърно... – започна Холмс.

Посетителят ни подскочи от стола като ужилен.

– Как! – извика той, – Вие знаете името ми!

– Ако искате да запазите своето „инкогнито“ – каза с усмивка Холмс – съветвам ви следващия път да не пишете името си на дъното на шапката и да не я обръщате към тези, с които говорите. Аз и моят другар сме изслушали в тази стая достатъчно много интимни тайни и благодарение на провидението облекчихме грижите на мнозина. Надявам се, че ще успеем и на вас да помогнем. Мога ли да ви помоля, понеже работата не търпи отлагане, веднага да започнете с излагане на фактите.

Нашият посетител още веднъж прекара ръка по челото, като че ли това движение можеше да му помогне да дойде на себе си и да събере мислите си. Всеки негов жест и израз сочеха, че той е предпазлив, сдържан човек, с голям заряд собствена гордост, която беше причина той да прикрива сърдечните си рани. Най-сетне, като направи енергично движение с ръка, започна разказа си:

– Ето каква е работата, господин Холмс. Женен съм вече от три години. През този период се обичахме така, сякаш сме били създадени един за друг. Никога не сме имали разногласия, нито пък спорове. А сега, от миналия понеделник насам, между нас сякаш изникна стена. Сега чувствавам, че в живота ни, във всичките и мисли има нещо толкова чуждо за мен, като че тя не е моя жена, а някаква случайно срещната на улицата. С една дума – станахме чужди един на друг. Аз искам да узная причината за това на всяка цена. Преди да премина към самите факти, господин Холмс, искам да ви кажа още нещо важно. Ефи ме обича. Изобщо не мога да допусна мисълта, че се лъжа. Тя ме обича с цялото си сърце и навярно никого не е обичала толкова силно. Чувствавам това много дълбоко, като човек, който е обичал и е бил обичан. Но между нас има някаква тайна, която, ако не бъде разкрита, ще продължава да помрачава нашите чувства.

– Не бихте ли преминал към фактите? – с явно нетърпение в гласа каза Холмс.

– Разбира се, сега ще ви разкажа всичко, което зная за Ефи, Когато я срещнах, тя беше вдовица /сега е на 25 години/, името и беше госпожа Ебърн, Когато била съвсем млада се е преселила в Америка и се омъжила за господин Ебърн – адвокат с порядъчна практика. Родило им се и дете. Живеели в Атланта, Когато пламнала епидемията от жълтата треска, за няколко дни починали мъжът и детето. Аз съм виждал свидетелството за смъртта на мъжа и. Нещастieto било голямо и неочаквано и тя решила да напусне Америка. Прибрала се отново в Англия заедно с една своя леля, стара мома, и се поселили в Пинър, Мидлсекс. От мъжа си е наследила добър капитал – около четири хиляди и петстотин фунта стерлинги, които са вложени доста добре и носят годишно около 1%. Когато се запознахме, тя живееше от около половин година в Мидлсекс, влюбихме се изведнъж и се венчахме след няколко седмици. Самият аз търгувам с хмел, чистият ми доход възлиза на около седемстотин-осемстотин фунта годишно, така че можем да си позволим да живеем доста добре. Наехме прелестна вила в Норбъри за осемдесет фунта годишно. Голямото и предимство е, че съчетаваме живота на село с близостта до големия град. Наблизо има една странноприемница и две къщи, а от другата страна през едно малко поле е построена малка къшурка, фасадата на която гледа към нас. Освен тези постройки, почти до самата станция, няма нито едно здание. Естество на работата ми е такова, че моето присъствие в града е необходимо само през определен период от годината. Лятно време почти нямам задължения и това ми дава възможност да се наслаждаваме с жена ми на селския живот. Вече ви казах, че между нас не е имало никакви недоразумения.

– Сега трябва да обърна вниманието ви върху нещо важно. След сватбата моята жена, въпреки волята ми, ми даде всичките си пари. Протестирах, защото знаех, че ако моите делови работи се провалят, за нея нямаше да останат никакви средства. Но тя така настояваше, че аз приех. Неочаквано преди шест седмици тя ми каза: „Джек, когато ти давах парите, ти ми каза, че мога да си ги взема, когато ми потръбват.“ „Разбира се – отговорих аз. – Ти имаш пълното право да се разпореждаш със своята собственост.“ „В такъв случай дай ми, моля те, сто фунта,“ Това малко ме учуди, но си помислих, че парите и тръбват за женска прищявка – рокли, тоалети или нещо подобно, „Защо ти тръбват толкова пари?“ – запитах аз. „Ето, виждаш ли – отвърна тя с особена интонация, – ти ми каза, че ще ми бъдеш banker, а bankerите никога не питат вложителите

си за какво им трябва парите.“ „Ако наистина ти трябва пари – отговорих аз, – ще ти дам.“ „Наистина ми трябва.“ „Но нали все пак можеш да ми кажеш за какво са ти тези пари?“ „Може би след няколко дена, Джек, не сега.“ След като получих такова обещание, аз, разбира се, се успокоих, макар че за пръв път ми се случваше жена ми да има тайни от мен. Дадох и чек и оттогава не споменах за тези пари. Вероятно е този факт да няма нищо общо със случая, но бях длъжен да ви го разкажа. Описах ви вече, че недалеч от нас се намира малка къщурка. За да се стигне до нея, не може да се мине направо през полето. Най-напред се върви по големия път, а после се завива по пътеката, която преминава през една чудесна горичка от шотландски ели. Много често съм се разхождал там, наслаждавайки се от успокояващата прохлада на дърветата. Тази къщичка беше необитаема в продължение на осем месеца. Възхищавах се от нейната архитектура и особено от външната стълба за втория етаж, потънала във вечнозелен храст. Мислел съм си колко добре може да се подреди човек в тази постройка.

В понеделник вечер, както правех обикновената си вечерна разходка, срещнах празна кола, която явно се връщаше от къщичката. Около самата постройка видях натрупани най-различни вещи, от което заключих, че някой се нанася. Беше ми интересно да видя какви хора са наели постройката и затова надзърнах през прозорчето. Не видях нищо, но като вдигнах поглед нагоре, през отворения прозорец срещнах погледа на едно лице; от устремения към мен взор ме побиха тръпки.

Не зная, господин Холмс, чие беше лицето и макар че разстоянието не беше съвсем голямо, аз не можах да различа добре чертите му. Във всеки случай в това лице имаше нещо неестествено, нещо нечовешко. Пристъпих по-близо, за да разгледам човека, но изведнъж като че ли някой издърпа съществото навътре в стаята. Постоях пет минути, като мислех, че лицето ще се появи отново. През това време се опитвах да анализирам полученото впечатление. Явно бях чакал напразно – човекът не се появи. Не мога да кажа какво беше това лице – жена или мъж, макар че забелязах отлично, че то имаше мъртвожълт цвят и студен неподвижен поглед, какъвто не съм срещал досега у никой човек. Всичко това така ме заинтригува, че реших да се запозная с новите обитатели на къщичката. Приближих и почуках. Тутакси вратата се отвори и на прага се появи висока, слаба жена с диво, хищно лице. „Какво желаете – запитаме тя със силен северняшки акцент.“ „Аз съм ваш съсед – казах аз, като посочих към нашата къща, – видях, че току-що се нанасяте и наминах да узная не се ли нуждаете от нещо?“ „Къде се завирате, като не ви

викат?“ – изкрещя тя и хлопна вратата под носа ми. Учуден и смутен си тръгнах. Цялата вечер се опитвах да мисля най-различни други неща, но мисълта ми все ме връщаше към странното видение на прозореца и грубото държание на старата жена. Тъй като са ми известни предразсъдъците на жена ми, както и нейната нервност, реших да не и казвам нищо за станалото. Когато си лягахме, аз все пак набързо и съобщих, че някой се е нанесъл в къщичката, на което тя не отговори нищо.

Обикновено спя много дълбоко. Всички знаеха, че веднъж заспя ли, никой не е в състояние да ме събуди. Но онази нощ, вероятно поради прекалената нервна възбуда, съм спал много леко. Изведнъж в полусън почувствах, че някой ходи из стаята. През полуспуснати клепки видях, че жена ми съвсем облечена излиза от стаята с наметало и шапка. Опитах се да кажа нещо, но устните ми, все още под въздействието на съня, отказаха да се движат. Разбудих се окончателно при ви да на израза на лицето на жена ми и смъртната бледост, която се виждаше на светлината на свещта. При това тя трепереше и дишаше тежко, като през цялото време поглеждаше към леглото ми. Очевидно се страхуваше да не се разбудя. Тя се измъкна безшумно, а след няколко минути скръцна и входната врата. Седнах на леглото и попипах главата си с ръце, за да се убедя, че не спя. Беше три часа през нощта. Къде би могла да отива жена ми?

Така съм преседял двадесет минути, тормозейки се в догадки, като се мъчех да намеря някакво обяснение. Колкото повече се напругах, толкова всичко ми изглеждаше по-необяснимо и странно. Тъкмо се канех да стана, ето че долу вратата скръцна и, по стълбите се чува стъпките ѝ.

– Къде си ходила, Ефи? – запитах, след като жена ми влезе в стаята.

При звука на гласа ми тя цялата се разтрепера, някакъв вик се изтъргна от гърлото ѝ. Всичко това още повече ме обезпокои, защото държанието ѝ ми даваше доказателства за виновността ѝ. Тъй като беше с открит характер, това крадливо измъкване от спалнята явно я уличаваше. „Ти си се събудил, Джек? – извика тя с нервен смях. – Аз си мислех, че нищо не е в състояние да те разбуди.“ „Къде си била?“ – запитах строго, „Не мислех, че това ще те изплаши“ – каза тя, като свалеше наметката си, при което пръстите ѝ трепереха, като развързваше възела. Нищо такова не ми се беше случвало досега. „Изведнъж почувствах някакъв убийствен задух и желание да изляза на чист въздух. И добре че излязох, иначе бих се задушила тук. Постоях няколко минути. Сега се чувствам добре.“ Като казваше всичко това, тя нито веднъж не ме

погледна в очите, а освен това тонът на гласа ѝ беше непознат за мен. Разбрах, че не ми казва истината. Не отговорих нито дума, обърнах се на другата страна и отново започнах да се губя в безкрайни догадки. Къде ходи през нощта? Какво крие от мен? Чувствах, че не мога да се успокоя до момента, докато не разбере цялата истина. В същото време се боях да не насилвам жена ми с разпити, за да не я принуждавам отново да ме лъже. Целия остатък от нощта не мигнах, правейки най-различни предположения. През деня трябваше да отида в града, но бях толкова разстроен, че да се занимавам с каквато и да е работа бе абсурдно. Жена ми беше също силно възбудена. По погледите, които ми хвърляше от време на време, разбирах, че се мъчи да намери изход от това глупаво положение. На нея и беше ясно, че не съм повярвал на снощните обяснения. На закуска разменихме няколко откъслечни фрази, след което излязох да се разхождам, за да използвам утринната прохлада.

Така, разхождайки се, стигнах до Кристалния дворец, починах си цял час върху тревата и към дванадесет и половина тръгнах назад към Норбъри. Случайно трябваше да мина покрай къщичката. Поспях за минута, надявайки се да видя още веднъж онова страшно лице, което ме гледаше вчера от горния прозорец, но представете си, господин Холмс, моето изумление, когато вратата на къщичката се отвори и оттам излезе моята съпруга. Аз се смразих от изненада, а жена ми затрепери като лист, когато ме видя. В началото ми се стори, че тя като че ли желае да се втурне обратно в постройката, но очевидно съобрази безполезността на такава постъпка. Гледаше ме смутено и правеше напразни опити да се усмихне. „Дойдох тук, Джек, за да запитам съседите ни не се ли нуждаят от нещо. Защо ме гледаш така? Недоволен ли си от нещо? Сърдиш ли ми се?“ „Значи ето къде си била тази нощ“ – казах аз. „Какво говориш?“ – извика тя. „Ти си била тук, убеден съм в това. Кой живее тук и при кого дойде тази нощ?“ „За пръв път идвам тук“ – отговори жена ми, „Как смееш да ме лъжеш? – креснах аз. – Нима аз съм скривал нещо от теб досега? Сега отивам в къщата, за да разбере истината!“ „Не, за Бога, Джек, не ходи!“ – извика тя с истински ужас. Направих няколко крачки по посока на къщичката, но съпругата ми се впи в ръката ми и с нечовешка сила започна да ме дърпа назад. „Моля те, Джек, не прави това! – викаше тя, – Кълна ти се във всички светии, че след няколко дни ще ти разкажа всичко. Ако влезеш сега там, ще ме направиш безкрайно нещастна!“ Правех усилия да се добера до вратата, но тя ме дърпаше назад и не преставаше да говори. „Повярвай ми, Джек, повярвай ми веднъж в живота! Няма да съжаляваш! Никога не бих скрила нищо от теб, ако

това не би било необходимо! От това зависи щастието на живота ни! Ела да си тръгваме и ще видиш, че всичко ще се уреди! Ако сега влезеш в къщичката, между нас всичко е свършено!“ Последните думи бяха произнесени с такава твърдост, толкова отчаяние се прокрадаваше в гласа и, че аз стоях обезоръжен и нерешителен пред вратата. „Добре, ще изпълня желанието ти само при едно условие, разбираш ли, само при едно – казах аз, – Можеш да запазиш тайната в себе си, но трябва да ми обещаеш, че ще спреш с нощните разходки дотук и повече няма да скриваш нищо от мен. Готов съм да забравя всичко станало, ако ми обещаеш, че за в бъдеще нищо подобно няма да се случва!“ „Обещавам ти, Джек – произнесе тя с видимо облекчение. – Нека бъде, както ти искаш, само да се махнем по-бързо от тази къща“. С тези думи тя ме задърпа отново назад. Като се отдалечавахме от мястото, аз неволно се обърнах и пак в рамката на прозореца видях същото жълто лице, което ни наблюдаваше. Какво общо можеше да има между това лице и жена ми? Отново потреперах, спомняйки си погледа на жълтото лице, и почувствах, че никога няма да се успокоя, докато не разкрия докрай истината. Два дни никъде не излизах и съпругата ми очевидно изпълняваше обещанието си, защото доколкото ми е известно, и тя никъде не беше излизала. Но на третия ден трябваше да се разочаровам. Убедих се, че колкото и искрено да беше обещанието и към мен, тя не е в състояние да го изпълни.

Заминах по моите работи в града и се върнах с влака в два часа, а не в три, както правех обикновено. В антрето ме срещна прислужницата, по чието лице се четеше безпокойство. „Къде е госпожата?“ – запитах я аз. „Не зная, вероятно е отишла на разходка“ – отговори ми тя. Веднага заподозрях нещо недобро. Качих се горе, за да се убедя, че жена ми наистина не си е вкъщи. Когато погледнах през прозореца, видях че прислужницата бяга през полето с всички сили по посока към къщичката. Сега вече разбрах, че жена ми сигурно е поръчала на прислужницата, ако се прибера по-рано от града, да изтича, за да я предупреди. Бях извън себе си от гняв. Изтичах долу, решен веднъж завинаги да сложа край на тази комедия. Видях как жена ми и прислужницата почти тиешком вървяха по пътеката. Излязох от къщи и тръгнах направо към постройката, в която се криеше тайната. Съпругата ми не ме видя, тъй като се движеше по пътеката, а аз направо през високите храсти. Вратата беше отворена и без да почукам, влязох направо в коридора. Никой не ме посрещна. В кухнята върху пода, застлан с плочи, имаше съд с вода, а в един голям кош лежеше огромен котарак. Но старата жена липсваше. Тогава преминах в следващото помещение, което се оказа съвсем

празно. Качих се горе, очаквайки да срещна някого. На горния етаж имаше всичко две стаи. Първата беше наредена доста просто, картините бяха с груби рамки, но стаята, от чийто прозорец видях жълтото лице, беше подредена с вкус и бих казал доста придиричливо. Представете си колко се разгневих, когато видях на видно място портрета на жена ми, който тя бе взела от мен, разбира се, с мое разрешение! Това беше преди три месеца! Стоях дълго, без да мръдна, убеждавайки се, че в къщата наистина няма никой. Прибрах се у дома със сърце от олово. В антрето, ме срещна жена ми, но преценявайки огромния възел от чувства, които не можех да овладя, предпочетох да не я заговарям и се отправих към работната ми стая. Съпругата ми ме последва, така че не успях да затворя вратата. „Страдам ужасно, Джек, че бях принудена да наруша обещанието си, но ако ти знаеше всичко, щеше да ми простиш!“ „Кажми ми цялата истина!“ „Че мога, Джек, убий ме, не мога!“ – простена тя отчаяна. „Докато не ми откриеш кой живее в тази къщичка и кому си дала снимката си, аз не желая да имам никакъв разговор с теб.“ Така и казах и излязох от къщи. Това беше вчера, господин Холмс, и оттогава не съм виждал жена си и не зная нищо повече за тази загадъчна история.

Такова нещо се случва за пръв път в живота ми, затова съм толкова объркан, че не зная какво да предприема. Изведнъж днес ми хрумна да се обърна към вас за съвет и ето ме тук, готов да сложа съдбата си във вашите ръце. Ако нещо в разказа ми ви е неясно, запитайте ме и с радост ще ви го обясня. Само, за Бога, колкото можете по-бързо ми дайте съвет, защото не мога повече да издържам в това положение.

Двамата изслушахме този във висша степен интересен разказ на развълнувания ни посетител. Холмс продължаваше да стои замислен, подпрял брадата си с ръка. Най-накрая той запитва:

– Кажете ми, моля ви, лицето, което ви гледаше от прозореца, изглеждаше ли наистина човешко?

– Да ви дам положителен отговор ще ми бъде трудно, защото и двата пъти, когато го видях, не бях съвсем близо.

– Но все пак то ви е направило силно впечатление? – запитва Холмс.

– Да, защото цветът му беше неестествено жълт, чертите неподвижни и освен това, когато се опитах да се приближа, то се скри от прозореца.

– Кога взе от вас съпругата ви стоте фунта? – каза приятелят ми.

– Преди два месеца.

– Вие виждал ли сте някаква снимка на нейния починал мъж?

– Не. Много скоро след неговата смърт в Атланта беше избухнал

огромен пожар, при който са изгорели всички книжа и документи.

– По какъв начин тя е запазила свидетелството за смъртта му? Вие казвате, че сте го виждал.

– След смъртта му и последвалия пожар на нея и издадоха препис – отговори посетителят.

– Срещал ли сте някой неин познат от Америка? – запита Холмс.

– Не.

– Никога ли не ви е предлагала да заминете обратно затам?

– Не.

– Може би е получавала кореспонденция от Америка?

– Не, поне на мен не ми е известно.

– Благодаря ви. Сега аз имам известна хипотеза за вашия случай.

Ако обитателите на къщицата са я напуснали, ще ни бъде трудно да разплетем кълбото от въпроси. Но ако, предупредени за вашето посещение, хората са напуснали временно, докато си отидете, и след това са се върнали отново в сградата, това ще ни помогне да стигнем до истината. Ето какво ще ви посъветвам: върнете се в Норбъри и се убедете, че обитателите са се завърнали. Не се опитвайте да влизате. Само ни телеграфирайте и ние след час ще бъдем при вас, за да разгадаем случая.

– А ако в къщата вече не живее никой?

– Ако положението се е изменило в такава посока, то утре ще дойда у вас, за да поговорим. А сега довиждане и, моля ви, не се вълнувайте напразно, докато не се убедите, че има за какво да се тревожите.

– Струва ми се, че това е доста мръсна история, Уотсън – каза Холмс, след като изпрати до вратата господин Грант Мънро. – Какво е вашето мнение?

– Мисля си същото, както и вие – отвърнах.

– Според мен налице е някаква измама.

– Но кой е измамникът?

– Навярно лицето, което живее в прилично подредената стая и прилежава снимката ѝ. Много се заинтригувах от това жълто лице и нищо не е в състояние да ме успокои, докато не разгадая историята.

– Но вие имате вече някаква хипотеза.

– Да, и ще бъда доста изненадан, ако предположенията ми не се покрият с истината. Според мен в къщичката живее първият съпруг на госпожата.

– Защо мислите така?

– С какво да си обясним ужаса и, когато господин Мънро е искал да влезе в къщичката? Ето как според мен стоят нещата. Тази жена се е

омъжила в Америка. Били са с доста различни характери или пък той е извършил някаква недостойна постъпка. Тя е избягала от него и се е завърнала в Англия, но под чуждо име, с цел да започне нов живот. Омъжвайки се отново, тя е сметнала, че е в пълна безопасност. На съпруга си е представила свидетелството за смъртта на някакъв друг човек, чието име е приела. Изведнъж местопребиваването и бива открито от първия и съпруг или пък от тази отвратителна стара жена, която се е отнесла толкова нелюбезно към господин Мънро. Написали са и писмо, в което са я заплашили, че ще съобщят в полицията, която ще образува дело за двуженство. Тя се е изплашила и е поискала от съпруга си сто фунта, за да се откупи. Въпреки всичко това, изнудвачите пак пристигат. Тя узнава от съпруга си, че някой се е поселил в празната къщичка, досеща се, че това могат да бъдат нейните изнудвачи, издебва случай и крадешком изчезва от къщи, за да ги помоли да я оставят на спокойствие. Претърпявайки несполука, тя ги посещава отново на другия ден, тогава, когато я вижда мъжът и. Тя му обещава да не ходи повече там, но след два дни тормозът, че нейните мъчители ще пристъпят към действие, взема връх и тя прави последен опит, занасяйки своята снимка, която вероятно е обещала при предишната среща. По време на разговора пристига прислужницата ѝ и съобщава, че съпругът и се е прибрал порано. Злата жена, която вече е срещала Мънро, е предположила, че ще бъдат незабавно посетени от разгневения съпруг и е избягала заедно със съучастниците си, ако е имало такива, за да се прикрият в елховата гора зад къщичката. Ето защо Мънро е намерил сградата празна, без обитателите и. Аз ще се учудя много, ако те до вечерта не се приберат. Какво мислите върху моите предположения?

– Че това са само предположения.

– Но предположения, които обяснявах всички факти. Засега сме длъжни да правим предположенията си само въз основа на онези факти, които са ни известни. Когато съберем нови материали, ще има време да помислим, в момента ни остава да чакаме известия от нашия приятел от Норбъри.

Не се наложи да чакаме дълго. Не бяхме изпили чая си и телеграма-та пристигна. Тя гласеше:

„Отново видях на прозореца жълтото лице. Ще ви чакам в седем часа на гарата. До вашето пристигане няма да предприемам нищо.“

Когато слязохме от влака, Грант Мънро наистина ни чакаше на станцията. На светлината на гаровите фенери ни се видя бледен и треперещ от вълнение,

– Те са още тук, господин Холмс – каза той, здраво стискайки ръката на приятеля ми, – Видях, че прозорецът светеше, когато идвах насам. Трябва да побързаме, за да не избягат.

– Какъв е вашият план? – запита Холмс, когато тръгнахме по пътя, обграден от двете страни с високи дървета.

– Мисля със сила да се втурнем там, за да видим кой живее вътре. В същото време мога да ви използвам и за свидетели.

– Въпреки молбата на съпругата ви за известно време да не предприемате нищо в това направление?

– Да, взех вече твърдо решение.

– Според мен вие сте прав. Всяка истина, каквато и да е тя, е по-добра от неизвестността и подозрението, Пред закона ние ще бъдем виновни, но мисля, че е оправдано да се рискува.

Беше тъмна нощ. Свърнахме от главния път и поехме по една пътека, Ръмеше ситен дъжд. Господин Грант Мънро крачеше най-отпред доста нетърпеливо, ние го следвахме.

– Това са прозорците на моя дом – пошепна той, като ни сочеше светлината между дърветата. – А това е къщичката, където трябва да влезем.

Тук пътеката извиваше и ние се намерихме пред постройката. Ивицата светлина, която падаше върху почвата, показваше, че вратата не е затворена плътно. На горния етаж беше осветен ярко само един прозорец и на фона на спуснатото перде се мярна няколко пъти някакъв силует.

– Виждате ли, има някой! Да влезем и да разберем всичко още сега! – извика Мънро.

Но приближавайки до вратата, пътят ни бе преграден от една жена. Светлината, която падаше от прозореца, беше доста слаба, за да можем да разгледаме чертите на лицето и.

– За Бога, Джек, не прави това! Аз чувствавах, че ще дойдеш тази вечер. Почакай малко и никога няма да съжаляваш!

– Доста те чаках и ти вярвах, Ефи! – възрази решително мъжът. – Аз и другарите ми ще влезем, за да разкрием всичко!

С тези думи той отстрани жена си и ние го последвахме в къщата. В коридора ни се препречи една старица, като се опита да ни прегради пътя, но Мънро грубо я изгласка и с няколко скока се изкачи горе. После

той отвори вратата на осветената стая и ние спряхме на прага.

Това беше добре подредена, чиста стая, с две запалени свещи на масата и две на камината. В ъгъла, пред писмена маса, беше се сгушило малко момиче. То беше облечено в червена дреха и носеше дълги над лактите ръкавици. Когато извърна лицето си към нас, неволно извиках от ужас и учудване. Неподвижността на лицето и мъртвешкият жълт цвят на кожата ме бяха поразили. Но Холмс със смях посегна към ухото на момиченцето и свали маската му. Мигновено загадката се разкри. Към нас гледаше черното личице на едно негърче с ослепително бели зъби. То се разсмя съвсем неподправено на нашите удивени физиономии. Грант Мънро стоеше обаче, свъсен, с ръце на гърдите.

– Господи! – продума най-сетне той. – Какво значи това?

– Ще ти обясня какво значи! – произнесе влязлата в стаята съпруга с открита, горда решимост на лицето. – Ти насила ме принуди да ти направя признание и сега нямаш право да се сърдиш. Първият ми съпруг наистина почина в Атланта, но детето ни остана живо.

– Твоето дете!

Тя извади големия сребърен медальон, който висеше на гърдите ѝ.

– Ти никога не си отварял този медальон.

– Аз мислех, че не се отваря.

Тя натисна пружината и долното капаче на украсението веднага отскочи. Виждаше се портретът на младо, интелигентно и красиво лице, чийто африкански произход веднага биеше на очи.

– Това е снимката на Джон Ебърн от Атланта. Най-благородният човек на земята – рече жената. – Аз пренебрегнах предразсъдъците на нашата бяла раса и се омъжих за него. През цялото време на нашия брак нито веднъж не ми се случи да си мисля, че съм сторила жертва. Единственото нещастие е в това, че нашето детенце прилича повече на баща си, отколкото на майка си. Нещо повече – нашата малка Люси е даже по-черна от баща си. Но каквато и да е тя, това е моето малко момиченце, моята рожба, моята гордост.

При тези думи малкото черно създание затича към майка си и зарови лице в скута ѝ.

– Оставих я в Атланта само поради факта, че тя беше болна и промяната на климата можеше да и навреди непоправимо. Наглеждаше я една възрастна шотландка, нашата стара дойка. Не е минал час, не е минал ден да не си спомня за милото ми детенце. Когато се срещнах с теб, исках да ти кажа цялата истина, но се побоях. Страхувах се да не те изгубя. Предстоеше ми труден избор и аз направих това, което не

трябваше да правя. Приех предложението ти, като скрих от теб истината. В продължение на три години съвестта ме гризеше, мъчеше ме и раздялата с детето, но аз пазех тайната си, защото вестите, които получавах от дойката, бяха добри. Най-сетне разбрах, че не мога да преодоля желанието си да видя собственото си дете. Борих се дълго срещу това, но напразно. Колкото и да беше опасно, аз дръзнах да напиша писмо и да поръчам да изпратят детето, заедно с дойката, макар и за няколко седмици. Ангажирах и къщичката за известно време. Изпратих и сто фунта стерлинги за път, както и подробни указания как да се грижат за малката Люси. За да не научи никой в околността за черното детенце, наредих да носи тази маска и дълги ръкавици. Можеше да се измисли и нещо по-разумно, но желанието ми да виждам детето и страхът да не научиш нещо сковаваха разсъдъка ми. Бях поръчала да не извеждат детето денем из околността. В деня, когато ти ми съобщи, че някой се е нанесъл в къщичката, не можех да си намеря място от нетърпение. Понеже знаех, че спиш дълбоко, още през нощта прескочих дотук, за да видя малката Люси. Оценявах благородството ти да не ме разпитваш повече за нищо, но в деня, когато ти се втурна в къщата, дойката едва успя заедно с детето да избяга през задния вход в гората. Сега знаеш вече всичко. Интересувам се какво ще стане по-нататък с мен и с малкото ми дете.

При тези думи тя кръстоса ръце, очаквайки отговор.

Минаха две дълги мъчителни минути, преди Мънро да наруши млчанието. Тази случка си спомням винаги с удоволствие. После той се наведе, повдигна малкото момиченце и го целуна. След това хвана съпругата си под ръка и ги поведе и двете към вратата.

– Много по-удобно ще бъде да си поговорим по тези въпроси у дома – рече той. – Не считам, че съм най-добрият човек на земята, Ефи, но мисля, че можеше да ми повериш тайната си, без да прибегваш до подобни средства.

Излязохме от къщата. Като приближихме пътеката, Холмс ме дръпна за ръкава и ми пошепна:

– Мисля, че присъствието ни в Лондон ще бъде много по-полезно, отколкото в Норбъри.

Повече не пророни нито дума, но когато късно през нощта, взел свещта в ръка, тръгна към спалнята си, ми каза:

– Уотсън, ако някога забележите, че прекалено надценявам способностите си или пък, че се старая по-малко, отколкото изисква конкретният случай, бихте ми направили неоценима услуга, ако ми пошепнете на ухото само една дума: „Норбъри“.

КРАЙ

Arthur Conan Doyle
The Adventure of the Yellow Face, 1894

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2008

Публикация

Артър Конан Дойл
Приключенията на Шерлок Холмс

Приключения 1

Скандалът в Бохемия
Златният жених
Добре замислено
Жълтото лице
Кражбата на чертежите
Петте портокалови срънца

Издател: КФ „БИСЕРНА 91“
София, 1991

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7297>]